

คุยกับผู้อ่าน | นพ.ประเวศ วะสี

ประชาธิปไตยกับสุขภาวะ

เดือนตุลาคมในความทรงจำของสังคมไทย คือ เดือนแห่งการต่อสู้เพื่อประชาธิปไตย ที่ไหน ๆ ก็มีการต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยมากขึ้น แสดงว่าประชาธิปไตยเป็นอะไรที่มนุษย์ไขว่คว้า แสวงหา และคงจะเป็นสิ่งที่อำนวยความสะดวกหรือสุขภาวะ

มนุษย์ไม่ชอบความบีบคั้น

ความบีบคั้นคือความทุกข์ อิสระภาพจากความบีบคั้นคือความสุข ประชาธิปไตยคือการหลุดพ้นจากความบีบคั้น คือสุขภาวะ ประชาธิปไตยจึงมีความสำคัญต่อสุขภาพ

ประชาธิปไตยต้องเป็นของแท้จึงจะอำนวยความสะดวก

ประชาธิปไตยเทียมไม่สามารถอำนวยความสะดวกได้

ฉะนั้น ประชาธิปไตยจะเป็นเพียงรูปแบบไม่ได้ แต่ต้องเป็นโดยสาระหรือเป็นของแท้

ตามปกติมนุษยชาติอยู่ในความไม่รู้หรืออวิชชา ตกอยู่ในอำนาจของตัณหา มานะ ทิฐิ

ตัณหา คือ อยากได้เข้าตัวมาก ๆ

มานะ คือ การใช้อำนาจเหนือคนอื่น

ทิฐิ คือ การเอาความเห็นของตัวเองเป็นใหญ่

การตกอยู่ในอำนาจก็คือการไม่เป็นอิสระ บีบคั้นตัวเอง บีบคั้นผู้อื่น ประชาธิปไตยที่แท้ก็เกิดไม่ได้

รากฐานของประชาธิปไตยคือ การลดความเห็นแก่ตัวและเคารพศักดิ์ศรี คุณค่าความเป็นคน ของคนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน รากฐานนี้จะนำไปสู่สิ่งดีงามทั้งปวง เช่น สิทธิเสรีภาพ ความเสมอภาค ภราดรภาพ ความยุติธรรม ซึ่งเป็นองค์ประกอบของประชาธิปไตย

ทุกวันนี้สังคมไทยยังเป็นสังคมอำนาจทุกแห่งหน อำนาจทำให้ขาดความเป็นธรรมในทุกด้าน ทั้งความเป็นธรรมทางสังคม ความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจ ความเป็นธรรมทางกฎหมาย และความเป็นธรรมทางการเมือง เมื่อขาดความเป็นธรรมก็เกิดความบีบคั้นทุกขภาวะ ถ้าขาดความเป็นธรรมก็ยังเรียกว่าประชาธิปไตยไม่ได้

ความเป็นธรรม ประชาธิปไตย และสุขภาวะเป็นเรื่องที่จะต้องไปด้วยกัน

ประเวศ วะสี